

PUTOVÁNÍ SKOTSKOU VYSOČINOU

Být člověkem znamená být na cestě. Už více jak půl dne jsem se s těžkým batohem plahočil liduprázdnu krajinou skotské Vysočiny a tento citát od jakéhosi moudrého muže se mi převaloval v mozku jak játrové knedlíčky ve svatební polévce. Na cestě jsem byl už několik hodin a člověkem jsem si

Cesta, na kterou jsem společně s rodinou vyrazil, se jmenovala West Highland Way, což bychom mohli přeložit jako Cesta západní (skotskou) Vysočinou. Už ani nevím, kdo na to přišel, ale doma u počítače mi to přišlo jako skvělý nápad. Jako kluk jsem hodně chodil na čundry, spal pod hvězdami, a i když od té doby uteklo hodně vody, říkal jsem si, že si tělo vzpomene, existuje přece svalová paměť, a já to v pohodě zvládnu.

Vrchol?

Nejvyšším místem celé stezky je tak zvané Dáblovo schodiště (Devils Staircase), které v ostrém stoupání překonává sedlo hřebenu Aonach Eagach ve výši 550 m. n. m. Možná se většina z čtenářů nad touto výškou ušklíbne, a i mne při pohledu na mapu připadala směšná, vždyť místo, na kterém při psaní článku právě sedím, je mnohem výše než vrchol obávané části cesty. To jsem ovšem nevěděl, že začátek schodiště je lehece nad úrovní moře a kemp, kde končí denní putování, leží zase u mořských břehů. Zkusíte si sami na pár kilometrech zvládnout více jak tisíc metrů převýšení a pak teprve pochopíte mé utrpení. Ale i přes tohle všechno si nemůžu stěžovat, protože odměnou byla neuvěřitelně krásná krajina.

Pusto prázdno

Skotsko má téměř stejnou rozlohu jako Česká republika, ale žije v něm pouze 5 milionů lidí. Hustota obyvatel na kilometr čtvereční je u nás doma 136, ve Skotsku 69. To znamená, že velké části Skotska, převážně Vysočiny, jsou naprosto opuštěné. To pro mě byl velmi nezvyklý pocit. Miluji českou krajinu plnou vesniček, rybníků, cest a ces-

Totální vyčerpaní po prvním dni chůze

90 mil

West Highland Way je cesta dlouhá 90 mil, to znamená zhruba 150 km a byla založena po 2. světové válce bývalým britským vojákem, který chtěl uchránit neporušenou přírodu před průmyslovým rozvojem. Začíná ve vesnici Milngavie (čti Mólga), které je předměstím Glasgow, a končí ve městě Fort William, ležícím na břehu dlouhého mořského zálivu Loch Linnhe. Cesta v první části vede podél jezera Loch Lomond, které je s délkou 37 km největším jezerem ve Skotsku. Po opuštění úchvatných břehů vodní nádrže se stezka začne pomalu zvedat do srdce skotské Vysočiny. Zde také končí veškerá romantika a začíná dřina, protože cesta překonává několik horských vrcholů.

tiček, kde téměř na každém kroku poutník naráží na lidskou přítomnost. To jsem si musel ve Skotsku rychle odvyknout.

Blata

Například údolí Rannoch Moor, přes které stezka vedla, je rozlehlejší než krajské město Olomouc a nežije v něm vůbec nic. Ani ty ovce tam nechodí, protože na podmáčené půdě plné rašeliníšť roste pouze vřes a tráva ostřice. Nestojí tam žádný dům a jediná cesta, která údolí protíná, je poutnická stezka West Highland Way. Obří rozlohu údolí a celé skotské Vysočiny podporuje i to, že tam nerostou stromy. Oko cestovatele může donekonečna bloudit po hřebenech, rašeliníštích a jezerech tohoto tajemného místa. Je možná nepřekvapivé, že právě zde jsem cítil mocnou Boží přítomnost. Celou dobu, kdy jsem šel sám, jsem vzýval Kristovo jméno, modlil se růžence, a ačkoliv mé tělo trpělo, můj duch jásal v mém Spasiteli.

Ruce lesníků

Úplně jiný charakter má cesta podél jezera Loch Lomond, jehož břehy jsou hustě zalesněny. Ale to, co si představujeme pod slovem les v Česku, znamená něco úplně jiného ve Skotsku. Naše domácí hvozdy jsou v podstatě pole na dřevo. Každý strom, který v něm roste, byl kdysi dávno zasazen: někdo vykopal díru a opatrně usadil sazeničku; někdo jiný přišel a pokosil trávu hrozcí udu-

Těch tisíc mil má jeden směr a jeden cíl...

sit malý stromeček. A po osmdesáti, sto letech pravnik sazeče strom pokácel a zpracoval na dříví. Celá naše krajina byla po dlouhá staletí zpracovávána rukama generací lesníků. Výsledkem je jednodruhový, většinou smrkový les plný vysokých, rovných stromů s minimálním porostem: les, který je ideální pro kácení stromů a hledání hub. Víc by se už od skotského lesa líst nemohl.

Stanovování na planině Rannoch Moor

Prales

Břehy jezera Loch Lomond jsou totiž porostlé pralesem. Úzká stezka si těžce hledá cestu změtí pichlavých keřů, mladých stromků a padlých kmenů. Tomu všemu dominují staletá dubiska, bojující mezi sebou o přístup ke slunci. Tohoto lesa se nedotkla lidská ruka, dokud bývalý příslušník královského leteckého sboru RAF Tom Hunter nepřišel se sekerou a pilou a nevydobył na přírodě úzkou cestičku. Musím říct, že jsem byl fascinován. Kdyby jezero Loch Lomond leželo v Česku, bylo by okolí obklopeno pláží se smaženými klobásami a nakládaným hermelínem. Za každým rohem by smrdělo zaplněné parkoviště a v lese by se na zemi neválela ani větvička, protože všechny by vybírali stanaři a trampové. Kdo byl někdy třeba na Máchově jezeře, ten ví. Za mě osobně: děkuji, nechci. O to více jsem si celé putování skotskou Vysočinou užíval.

Bolest i radost

Pozorný čtenář si možná říká, že si dost protiřečím. Na začátku článku jsem líčil všechno své utrpení, bolest a kapající slzy a na konci mluvím o svém užívání. Během cesty jsem ale prožíval oba pocity, někdy dokonce i současně. Ačkoliv jsem fyzicky

trpěl, mé srdce plesalo nádhrou kolem. A nejenom to. Myslím, že šlo hodně i o překonání sebe sama. Ono celý den jít, pak postavit stan, nafouknout karimatku, v ešusu si připravit jídlo a pak se celou noc převalovat ve spacáku, vyžaduje i určitou míru psychické a mentální odolnosti.

Výzva

Asi po týdnu, zhruba v polovině cesty, jsem měl sto chutí to zabalit; nezbyvalo ale nic jiného, než zatnout zuby a jít dál. Jsem za to moc rád a myslím, že schopnost překonat potíže, lidově řečeno nepodělat se z toho, se hodí i v běžném životě, (třeba i při psaní tohoto článku).

Doporučoval bych vám pustit se do podobného dobrodružství s fyzicky náročným putováním a spaním ve spacáku. Není potřeba jezdit někam daleko, moc zajímavá je třeba Stezka Českem. Pokud vytrváte, nezaleknete se obtíží a bolesti, věřím, že cesta vás změní a vrátíte se jiní, než jste byli na začátku.

ZBYNEK PAVIENSKÝ

